

Raadsinformatiebrief

Aan:	de leden van de raad
Van:	het college
Datum:	8 november 2022
Onderwerp:	actieplan energiearmoede en uitstel nieuw armoedebeleid
Doel:	ter kennisname/ter informatie
Aanleiding:	collegebesluit
Aard informatie:	openbaar
Aantal bijlagen:	1

Aanleiding

Steeds meer huishoudens in Nederland raken of zitten financieel in zwaar weer. Ondank dat wij als gemeente de huidige problematiek niet op kunnen lossen, willen we wel doen wat er binnen onze mogelijkheden ligt om onze inwoners op financieel gebied extra te ondersteunen in deze tijd. Daarom hebben we het bijgevoegde actieplan energiearmoede vastgesteld. Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over dit actieplan energiearmoede en over de ontwikkelingen rondom de armoedenota.

Informatie

Nu de prijzen van gas en energie door het dak gaan, maar ook de gewone boodschappen steeds duurder worden, zien we in de media steeds meer verhalen verschijnen van huishoudens die zich zorgen maken of ze het met de stijgende prijzen nog wel voor elkaar gaan krijgen. Duidelijk is dat (energie)armoede niet langer alleen een probleem is van inwoners met lage inkomens. Dat zorgt voor veel stress onder inwoners, zeker nu de gure maar ook dure wintermaanden voor de deur staan.

Het kabinet is druk bezig met maatregelen om de financiële gevolgen van de energiecrisis te verzachten. Ook hebben we lokaal al verschillende vormen van ondersteuning waarmee we onze inwoners helpen op het gebied van financiën. We voorzien echter dat ons huidige aanbod niet voldoende is voor deze tijden. Ook gelet op de doelstellingen voor energietransitie en verduurzamen, moet tegelijkertijd het energieverbruik en het gebruik van fossiele energiebronnen worden teruggebracht.

Om onze inwoners de komende maanden te ondersteunen, hebben we het bijgevoegde actieplan energiearmoede opgesteld. Met dit plan willen we, vooruitlopend op het nieuwe armoedebeleid, extra ondersteuning bieden aan inwoners die door de energiecrisis in financieel zwaar weer zitten.

Het huidige beleidsplan 'Samen armoede en schulden aanpakken' is in 2019 vastgesteld en loopt aan het eind van dit jaar af. Ondertussen is door de rekenkamer besloten om onderzoek te doen naar het armoedebeleid. De rekenkamer streeft ernaar om de resultaten van het onderzoek in december op te leveren. Omdat wij de resultaten van dit onderzoek graag willen verwerken in het nieuwe beleidsplan, kiezen we ervoor om dit beleidsplan uit te stellen naar medio 2023. Daarmee hebben we voldoende tijd om de adviezen van de rekenkamer, waar nodig of gewenst, te verwerken in de nieuwe nota.

Bijlage:

- Actieplan energiearmoede

Actieplan energiearmoede

Aanleiding

Steeds meer huishoudens in Nederland raken of zitten financieel in zwaar weer. Nu de prijzen van gas en energie door het dak gaan, maar ook de gewone boodschappen steeds duurder worden, zien we in de media steeds meer verhalen verschijnen van huishoudens die zich zorgen maken of ze het met de stijgende prijzen nog wel voor elkaar gaan krijgen. Duidelijk is dat (energie)armoede niet langer alleen een probleem is van inwoners met lage inkomens. Ook steeds meer inwoners met een modaal inkomen lopen tegen financiële problemen aan. Dit zorgt voor veel stress onder inwoners, zeker nu de dure maar ook dure wintermaanden voor de deur staan.

Signalen

Onze collega's van Bijeen, waaronder de collega's van de wijkteams en van de kredietbank, zien op dit moment nog geen stijging van het aantal huishoudens met (problematische) schulden. Ook bij de vroegsignalering zien we nog geen forse stijging. Wel ontvangen we steeds meer berichten van energieleveranciers over inwoners die eerder een betalingsregeling hebben getroffen, maar hier niet meer aan kunnen voldoen.

Landelijke maatregelen

Het kabinet is druk bezig met maatregelen om de financiële gevolgen van de energiecrisis te verzachten. Een aantal maatregelen, zoals de energietoeslag en extra middelen voor energiearmoede, is al ingezet. Een groter pakket aan maatregelen komt er aan, maar duidelijk is dat niet alle maatregelen dit jaar ingezet kunnen worden. Inwoners die nu al in de problemen zitten, kunnen echter niet wachten tot volgend jaar.

Lokale maatregelen

We hebben al verschillende vormen van ondersteuning waarmee we onze inwoners helpen op het gebied van financiën. We voorzien echter dat ons huidige aanbod niet voldoende is voor deze tijden. We hebben al een aantal aanvullende maatregelen die we inzetten of die in voorbereiding zijn. Ook gelet op de doelstellingen voor energietransitie en verduurzamen, moet tegelijkertijd het energieverbruik en het gebruik van fossiele energiebronnen teruggebracht worden. Dit stimuleren we deels via ons energieloket en via subsidieregelingen. Meer over het bestaande aanbod is terug te vinden in de bijlage.

Aanvullend daarop willen we nog een aantal extra maatregelen nemen om, vooruitlopend op de landelijke maatregelen, de gevolgen van de hogere kosten voor onze inwoners te verzachten. Bij deze extra korte termijn financieringsmaatregelen vanwege energiearmoede, proberen we ook zoveel mogelijk te zorgen voor de verbinding met de duurzaamheidsdoelstellingen. Goed dus voor zowel de portemonnee, als het klimaat.

Verwachtingen

Het is geen realistisch beeld dat wij als gemeente alleen de huidige problematiek kunnen oplossen. Daar hebben we als gemeente niet voldoende invloed dan wel middelen voor. Met de huidige capaciteit doen wij, samen met onze partners, wat er binnen onze mogelijkheden ligt om onze inwoners op financieel gebied te ondersteunen in deze tijd.

Overzicht aanvullende acties

Actie: Energie/budget coaching

Wat: Coaching op het gebied van duurzaamheid en/of budgetbeheersing. Op dit moment is er aanbod op budgetcoaching. Inwoners met vragen over inkomsten/uitgaven kunnen voor advies en ondersteuning terecht bij deze spreekuren in de wijkwinkels. We gaan dit aanbod laagdrempeliger maken en gaan vrijwilligers van het geldzakenspreekuur opleiden tot energiecoach. Zo kunnen zij op korte termijn ook advies geven over energiebesparende maatregelen en verduurzaming. Vanuit ons energieloket worden de opleidingen tot energiecoach verzorgd.

Voor: Alle inwoners die advies kunnen gebruiken op het gebied van energiebesparende maatregelen en/of over geldzaken.

Door: Energie/budget coaching wordt structureel uitgevoerd door O3. Vanuit het energieloket worden de cursussen voor energiecoaches verzorgd.

€€: € 50.000 waarbij dekking is voorzien uit budget duurzaamheid en budget energiearmoede.

Actie: Energiehulp (voorheen Klusbus)

Wat: Energiehulp is een regionaal opgezet project waarbij energieadviseurs langs gaan bij inwoners om advies te geven hoe men met kleinschalige aanpassingen (zoals tochtstrip, ledverlichting, juiste instelling van CV) energie kan besparen. Naast advies, brengen zij ook materialen mee die direct in de woning worden geïnstalleerd. Er is maatwerk per woning: wat in die woning nodig is wordt gedaan. De medewerkers van energiehulp weten de weg naar het aanbod in het voorliggend veld en kunnen zo gericht mensen die meer ondersteuning nodig hebben doorverwijzen naar bijvoorbeeld de energie/budgetcoaching.

Voor: Inwoners met lage inkomens en inwoners met hoge energiekosten. Dit kunnen zowel inwoners met een huurwoning als woningbezitters zijn. De focus ligt op inwoners met lage inkomens. Voor hen omvat Energiehulp zowel advies als installatie van benodigde materialen. Voor inwoners met hogere inkomens omvat de Energiehulp alleen advies op basis waarvan zij zelf de benodigde maatregelen kunnen treffen.

Door: Een gecontracteerde partij die dit voor de regio Noordoost Brabant gaat uitvoeren.

€€: € 354.962 uit budget energiearmoede (collegebesluit 21 juni 2022).

Actie: Energietoeslag

Wat: Toeslag van € 1.300 als tegemoetkoming voor de hogere energiekosten. Deze toeslag wordt zowel in 2022 als in 2023 uitgekeerd. De energietoeslag 2022 is al aan ruim 1.400 Heusdense huishoudens uitgekeerd en kan nog tot en met 31 december a.s. aangevraagd worden door inwoners die de toeslag nog niet ontvangen hebben. Alle inwoners die in 2022 de energietoeslag ontvangen hebben, zullen deze in 2023 opnieuw ontvangen. Met de Langstraatgemeenten en Baanbrekers wordt nog bekeken hoe de energietoeslag in 2023 uitgekeerd gaat worden.

Voor: Inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum.

Door: Baanbrekers.

€€: De geschatte kosten voor 2022 bedragen € 2.263.500 die we van het Rijk vergoed krijgen via de middelen bijzondere bijstand. Ook voor de energietoeslag 2023 ontvangen we van het Rijk een vergoeding.

Actie: Warmtedagen

Wat: Het openstellen van gemeentelijke/maatschappelijke locaties. Met partners uit het voorliggend veld kijken we hoe we onze maatschappelijke locaties zoals buurthuizen en bibliotheken open kunnen stellen als ‘warm toevluchtsoord’ voor onze inwoners deze winter. In plaats van thuis

de verwarming aanzetten, kunnen inwoners terecht in onze warme buurthuizen en bibliotheken. Hiermee worden ook de sociale contacten bevorderd, eenzaamheid tegengegaan en is er ruimte om nieuwe/meer activiteiten te laten ontstaan. O3 en de bibliotheek zijn al gestart. Inwoners kunnen daar overdag terecht voor een warme plek, waarbij ze ook welkom zijn om aan te sluiten bij activiteiten. We weten dat niet alle kernen over een buurthuis dan wel een bibliotheeklocatie beschikken. Bij deze kernen gaan we, wanneer daar behoefte aan is, kijken hoe we ook daar een “warm toevluchtsoord” kunnen creëren. Ook wordt er gekeken naar een uitbreiding van de openingstijden van locaties, waardoor er ook in de avond of in de weekenden warmtedagen gehouden kunnen worden.

Voor: Alle inwoners.

Door: Maatschappelijke partners.

€€: € 25.000 voor eventuele meerkosten die hieruit voortkomen. Hierbij wordt met de betreffende organisatie op maat gekeken naar de mate waarin compensatie nodig is.

Actie: Witgoedregeling

Wat: Door middel van een vouchersysteem willen we het aantrekkelijk maken voor inwoners om witgoed te vervangen door nieuw energiezuinig witgoed (minimaal energielabel B). Oude apparaten met een laag energielabel worden vervangen. Het gaat hier om koelkast, wasmachine, droger of vriezer. Inwoners ontvangen hierbij een voucher met een maximale waarde van € 500 voor het inruilen van een oud apparaat met een laag energielabel. De oude apparaten worden ingenomen en vallen onder de zogenaamde “oud voor nieuw regeling”. Deze regeling houdt in dat leveranciers bij de aankoop van een vergelijkbaar apparaat het oude apparaat kosteloos innemen en afvoeren zodat het op een milieuvriendelijke manier verwerkt wordt.

Voor: Inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum.

Door: Deze regeling kan opgezet worden met het regionaal energieloket, waarbij zij afspraken maken met lokale ondernemers op het gebied van witgoed.

€€: € 400.000 waarmee we 800 huishoudens kunnen bereiken.

Actie: Communicatiecampagne

Wat: Met de campagne willen we inwoners handelingsperspectief bieden en willen we laten zien dat we oog hebben voor mensen die het (financieel) nu ook zwaar hebben. Dat betekent dat inwoners moeten weten wat voor aanbod er is in de gemeente en voor wie dit beschikbaar is. Daarnaast willen we inwoners helpen om voorbij te gaan aan de schaamte die gepaard gaat met financiële problemen zodat zij in actie komen om te kijken wat ze eraan kunnen doen. Ook willen we de verbinding stimuleren bij inwoners om elkaar de helpende hand te bieden. Dit communicatieplan is ook bijgevoegd als bijlage.

Voor: alle inwoners.

Door: Gemeente.

€€: € 21.392 voor campagnemateriaal en mailing.

Werkgroep

We gaan in een kleine maar integrale gemeentelijke werkgroep gezamenlijk aan de slag met de acties uit dit plan.

Budget

Energietoeslag lage inkomens

Er is een financiële compensatie beschikbaar gesteld voor huishoudens met een laag inkomen. Gemeenten krijgen in 2022 en in 2023 € 1,4 miljard om een energietoeslag van € 1.300 uit te keren aan huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. De middelen hiervoor ontvangen wij via de bijzondere bijstand en bedragen ongeveer € 2.263.500. Naar verwachting zijn deze middelen volledig nodig voor de uitkering van de energietoeslag.

Energiearmoede

Voor de aanpak van energiearmoede zijn er door het Rijk middelen beschikbaar gesteld die via een specifieke uitkering (SPUK) uitgekeerd worden. Deze uitkering wordt verstrekt onder voorwaarde dat deze middelen worden besteed aan ondersteuning van huishoudens (huurders en eigenaar bewoners) met een laag besteedbaar inkomen die te maken hebben met hoge energielasten als gevolg van gestegen energieprijzen in combinatie met de lagere energetische kwaliteit van de woningen. Op 20 januari 2022 is aan de gemeente Heusden een SPUK toegekend van € 354.962 voor het treffen van energiebesparende maatregelen. Omdat het probleem urgenter wordt, is besloten om de tweede tranche versneld uit te betalen. Op 29 juni 2022 is de tweede SPUK van € 354.962 betaald.

Nationaal isolatieprogramma

Bij de tweede SPUK voor energiearmoede, hebben we ook middelen ontvangen vanuit het nationaal isolatieprogramma. Er is landelijk dit jaar € 150 miljoen extra beschikbaar voor ondersteuning van kwetsbare huishoudens bij het nemen van energiebesparende maatregelen en deze middelen mogen ingezet worden voor verdergaande isolatie. Dit moet leiden tot een meer fundamentele en structurele aanpak en grootschalige isolatie via het Nationaal isolatieprogramma. Deze middelen, voor Heusden € 141.430, mogen ook ingezet worden voor het nemen van kleine energiebesparende maatregelen.

	Beschikbaar	Besteed
Middelen Energietoeslag	€ 2.263.500	
Middelen Energiearmoede	€ 709.924	
Middelen Nationaal isolatieprogramma	€ 141.430	
	€ 3.114.854	
Uitkering Energietoeslag		€ 2.263.500
Energiehulp (voormalig Klusbus)		€ 354.962
Budget/energie coaching		€ 50.000
Warmtedagen		€ 25.000
Witgoedregeling		€ 400.000
Communicatie		€ 21.392
		€ 3.114.854

Bijlage

Wat doen we al

We zijn sinds 2021 bezig met vroegsignalering. Hierbij ontvangen we van verschillende partners zoals energieleveranciers, woningcorporaties en zorgverzekeraars een signaal zodra een inwoner een betalingsachterstand heeft. Deze inwoners worden vervolgens actief benaderd (aangeschreven, gebeld en huisbezoek) en er wordt samen met hen gekeken of, en zo ja, welke ondersteuning nodig is. Door de vroegsignalering komen inwoners eerder bij ons in beeld en kunnen we ook eerder ondersteuning bieden, variërend van informatie en advies, tot betalingsregelingen. Hiermee kunnen we, meer dan voorheen, grotere (financiële) problemen en ingrijpendere hulpverlening, zoals schuldsanering voorkomen.

Op dit moment kunnen inwoners met financiële vraagstukken terecht bij Bijeen waar zij advies en ondersteuning kunnen krijgen. Daarbij wordt op maat gekeken wat nodig en mogelijk is. In het voorliggend veld hebben we verschillende vormen van financiële ondersteuning waar inwoners terecht kunnen. Bijvoorbeeld:

- het geldzakenspreekuur;
- het spreekuur van de Kredietbank;
- individuele ondersteuning aan inwoners in armoede;
- doorverwijzing naar de voedselbank;
- aanvragen HeusdenPas/Kindpakket;
- informatie over de collectieve zorgverzekering (minimapolis);
- bijzondere bijstand;
- weggeefkasten in de buurthuizen, waar men gratis producten kan ophalen.

Inwoners kunnen met al hun vragen over financiën altijd terecht bij Bijeen. Dat kan telefonisch of per mail, of door langs te komen bij één van de wijkwinkels. Via Bijeen worden inwoners ook in contact gebracht met andere partijen waar ondersteuning mogelijk is, zoals de gemeente (kwijschelding belastingen), Stichting Leergeld (ondersteuning voor kinderen in armoede) of de Vincentiusvereniging (ondersteuning voor alle inwoners in armoede).

De Kredietbank voert, naast de inloopsprekuren, alle trajecten op het gebied van Schuldhulpverlening uit. We sluiten inwoners, die door de stijgende energieprijzen niet meer kunnen voldoen aan hun verplichtingen, daarom ook niet uit van schuldhulpverlening. Als er een schuldbemiddelingstraject loopt en er ontstaan nieuwe schulden door de gestegen energielasten, blijft het uitgangspunt dat we de schuldbemiddeling tot een goed einde gaan brengen.

Ook gelet op de doelstellingen voor energietransitie en verduurzamen, moet tegelijkertijd het energieverbruik en het gebruik van fossiele energiebronnen teruggebracht worden. Sinds september hebben we een online energieloket met telefonische vragenlijnen. Hier kunnen zowel inwoners als ondernemers terecht voor informatie over energiebesparing en het verduurzamen van hun huis/pand. Informatie reikt bijvoorbeeld van kleine of grote energiebesparende maatregelen tot subsidies, informatie over zonnepanelen of isolatie, over het vergroenen van daken/ tuinen, de watersubsidie en een Huisscan. Daarnaast is het energieloket de plek waar lokale acties geplaatst kunnen worden, zoals de toekomstige witgoedactie en het aanvragen van een gesprek met een energiecoach.

Het complete overzicht van aanbod is terug te vinden op onze websites (www.heusden.nl, www.bijeenheusden.nl en www.regionaalenergieloket.nl/heusden en www.heelheusdenduurzaam.nl).